

EU-conferentie: “Sustainable funding models for grassroots sports in the Internal Market”

GERALDINE MATTENS

SOPHIE COOLS

Sinds 1 december 2009 geeft het Verdrag van Lissabon de Europese Unie (EU) een formele rechtsgrond voor Europese initiatieven rond sport (zie ons VSF magazine 4.2009). De link met het Witboek Sport, een uitgebreid document van de Europese Commissie over de verschillende domeinen waarop de EU actie zou kunnen ondernemen op vlak van sport, is daarbij uiteraard sterk. Binnen dit nieuw kader loopt momenteel een Europese studie over de verschillende financieringsmodellen van Sport voor Allen in de Unie. De studie gaat uit van een consortium, gevormd door Eurostrategies, Centre de droit et d'économie du sport (CDES), AMNYOS en German Sport Institute of Cologne. In het kader van die studie organiseerde de Europese Commissie op 16 februari 2010 een conferentie met als titel “Sustainable funding models for grassroots sports in the Internal Market”¹. Daarop werden alle Europese stakeholders, en dus ook de Vlaamse Sportfederatie vzw, uitgenodigd.

Studie in 4 fasen

De Europese studie verloopt in vier fasen:

1. gegevensverzameling, identificatie van de businessmodellen en voorbereiding van het in kaart brengen per land
2. raadpleging van de belangrijkste stakeholders
3. gedetailleerde gegevensverzameling van bepaalde sportdisciplines en landen
4. analyse en conclusie

De conferentie van 16 februari maakte deel uit van fase 2.

Sport in Europa: big business

Verschillende studies en ervaringen wezen uit dat sport (zowel Sport voor Allen als topsport) van onschatbare waarde is op vlak van gezondheid, opvoeding, burgerzin, cultuur, inclusie, tewerkstelling,... Met 750 000 sportclubs en 150 miljoen Europeanen (38% van de bevolking) die wekelijks aan sport doen, is sport op Europees vlak “big”, of zelfs “big business”.

Belangrijkste boodschap van de conferentie is de oproep tot het vinden van een mechanisme van duurzame en gezonde financiering van Sport voor Allen, op basis van een simpele logica. Daarbij moet een evenwicht gevonden worden tussen sport en de interne Europese markt. Een opmerkelijke vraag van de Europese Commissie daarbij is in welke mate de Europese Unie een financiële bijdrage kan en zal leveren op vlak van sport.

Als we de financieringsmodellen voor Sport voor Allen willen bekijken, is een economische kijk noodzakelijk. De economische impact van sport is moeilijk meetbaar, maar studies wijzen uit dat die impact verre van gering is. Daarnaast

zou de financiële impact van Sport voor Allen een stuk groter zijn dan die van de professionele sport. Binnen die economische analyse van Sport voor Allen wordt gekeken naar de aanbieders van sport, en wat die aanbieders nodig hebben.

Er zijn in Europa verschillende aanbieders van sport: sportclubs (in relatie met de sportfederaties) blijken de belangrijkste te zijn doorheen Europa. Daarnaast zien we dat sportparticipatie ook via scholen, private vrijetijdsbesteding en fitnessclubs en initiatieven vanuit de overheid gebeurt. Voor die aanbieders is het belangrijk om in te spelen op de doelgroep en zicht te krijgen op hun behoeften en de barrières die zij ervaren om aan sport te doen. Het is als aanbieder van groot belang om de kost voor jouw gewenst doelpubliek te verlagen (die kost kan zijn: financiële kost, tijd, afstand tot de locatie,...). De twee hoofdredenen waarom men niet aan sport doet, zijn “gebrek aan tijd” en “ik sport niet graag”. De financiële kost van het sporten speelt in veel kleinere mate mee.

Financieringsmodellen voor Sport voor Allen in Europa

Sport voor Allen blijkt in de Europese lidstaten doorgaans via verschillende kanalen gefinancierd.

1. **Overheid**
(nationale en lokale overheden)

Zowel de nationale als de lokale overheden investeren jaarlijks een groot bedrag in sport, uiteraard afhankelijk van de prioriteit van sport op de verschillende politieke agenda's. Op nationaal vlak gaan de financiële middelen voornamelijk naar sportfederaties (25% van het budget), infrastructuur (25%) en sportclubs (15%). Lokale subsidies worden voornamelijk gespendeerd aan infrastructuur (50%) en sportclubs (30%). Naast die directe financiering hanteren

¹ Vrije vertaling: “Duurzame financieringsmodellen voor Sport voor Allen in de interne markt”

heel wat landen voordelen voor de sportsector: vermindering van sociale bijdragen, fiscale voordelen,...

2. Nationale loterijen en kansspelen

De studie ziet dat 70% van de herverdeelde loterij- en kansspelmiddelen naar Sport voor Allen gaat, en slechts een klein deel naar topsport. In meer dan 20 Europese lidstaten worden de inkomsten van loterijen en gok- en kansspelen (vaak via grote commerciële bedrijven zoals bijvoorbeeld Unibet) (deels) op basis van regelgeving herverdeeld naar sport. De bestemming van die herverdeelde middelen verschilt van land tot land. In Nederland gaan die middelen naar de federaties en het Nederlands Olympisch Comité, in Finland en Griekenland maken ze deel uit van het budget van het ministerie van Sport.

3. Gezinnen

Vanuit de gezinnen wordt jaarlijks op Europees niveau naar schatting 90 à 110 miljard euro besteed aan sport, waarvan slechts een klein deel aan Sport voor Allen. 50% daarvan gaat naar passieve participatie (televisieabonnementen, kranten en toegangsgelden tot wedstrijden). 40% van de uitgaven gaat naar sportkledij en -uitrusting en zo'n 10% naar inschrijvingsgeld van de sportclub.

4. Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk blijkt uit de Europese studie een essentiële, zelfs de belangrijkste, pijler van het financieringsmodel. Vrijwilligerswerk wordt inderdaad beschouwd als kapitaal in de sportsector. Sportclubs ervaren echter heel wat problemen om voldoende vrijwilligers aan te trekken en te behouden, onder andere door tijdsdruk, regelgeving en veranderingen in sociale attitudes. Vrijwilligers vervangen door professionele krachten blijkt een onmogelijke piste, wegens te duur. Zonder vrijwilligers zouden heel wat sportactiviteiten verloren gaan.

5. Sponsoring

Sponsoring en inkomsten vanuit de media komen voornamelijk de topsport ten goede. Slechts een klein percentage van die inkom-

Impact van de financiële crisis op de financiering van sport manifesteert zich mogelijk op verschillende vlakken en niveaus:

- Bepaalde sporten worden bevoordeeld.
- Bepaalde landen worden bevoordeeld.
- Topsport wordt bevoordeeld tegenover Sport voor Allen en/of solidariteit van topsport naar Sport voor Allen verdwijnt.
- De invloed van een strenge, of stimulerende, regelgeving in een land kan ervoor zorgen dat sponsors worden afgestoten of aangetrokken (bv. wetgeving op tabakreclame, tax incentives voor sponsors,...).
- De economische crisis leidt vooral tot een vermindering van inkomsten uit lokale sponsoring en vermindering van inkomsten door de nationale overheid. Vermindering van sportbeoefe-

naars wordt momenteel niet als een problematisch gevolg van de economische crisis ervaren, maar dat zou op middellange termijn wel zo kunnen uitdraaien. (Uit een Europese enquête "Public consultation on the funding of grassroots sport" binnen het grootschalig EU-onderzoek)

- Sponsoring: bedrijven moeten keuzes maken. Gezien de meeste sponsorcontracten nog voor de economische crisis werden aangegaan én over meerdere jaren lopen, zullen de gevolgen zich pas later manifesteren. Verschillende strategieën van de bedrijven kunnen zijn: geen verandering, geen verandering maar het bedrag van de contracten vermindert, verandering van prioriteiten ten gunste van meest aantrekkelijke sporten of er worden minder of geen contracten aangegaan binnen de sport.

sten komen Sport voor Allen ten goede.

6. Solidariteitsmechanisme

Vanuit de overtuiging dat een brede sportparticipatie de topsport ten goede komt (een grotere vijver voor talent, meer interesse in de sport,...), bestaan in verschillende lidstaten solidariteitsmechanismen. In de meeste gevallen bestaat die solidariteit binnen de sporttak. In het Poolse volleybal gaat 5% van de media- en sponsorinkomsten naar de federatie, in Nederland investeert het topvoetbal jaarlijks 1 miljoen euro in Sport voor Allen én 1 miljoen euro in recreatieve voetbalinfrastructuur. In Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk worden dergelijke solidariteitsmechanismen zelfs via wet geregeld.

Vervolgtraject studie

Op basis van bovenstaande financieringskanalen bekeken de onderzoekers welke de meeste impact hebben in de verschillende Europese lidstaten. Uit het onderzoek blijken in bepaalde landen vooral private financieringsbronnen belangrijk, terwijl in andere landen meer op publieke fondsen gesteund wordt. Opmerkelijk is dat de meeste Europese landen in drie grote groepen op te delen vallen. België wordt in de studie (voorlopig?) niet behandeld, door onvolledige resultaten te wijten aan onze staatsstructuur.

De eerstvolgende stap van de studie is het onderzoeken van de financieringsmodellen in een selectie van sporten (wellicht voetbal, basketbal, atletiek, gymnastiek, tennis, golf en zwemmen) en landen (Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Nederland, Polen, Portugal, Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk). We houden jullie via onze communicatiekanalen op de hoogte van de resultaten van deze studie.

Meer weten?

Voor algemene informatie en de presentaties van de conferentie: neem een kijkje op www.vlaamssportfederaties.be
→ Sportbeleid → Europa